

тощо.

5. Крім усього вищезазначеного, українській економіці треба взяти до уваги аспекти експорту своєї продукції, допомагати державі інвесторам, які інвестують проекти пов'язані з реконструкцією галузей та які пов'язані з виробництвом експортних товарів.

Усе це допоможе Україні стати конкурентоспроможною серед інших країн світу на світовому ринку.

Література:

1. Тарасович В. Н. Очерки теории переходной экономики. – К.: Наук. Думка, 2001.
2. Послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 році”, 9 лютого 2006 р. – К., 2006.
3. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України. В 3т./ За ред.В. М. Гей ця, В. П. Семеновця, Б. Є. Кваснюка . Т.3. Конкурентоспроможність української економіки. –К.: Фенікс, 2007.

УДК 338.439

ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В ПІСЛЯПРИВАТИЗАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

Чорна Н.П.

Тернопільський національний економічний університет

Приватизація є найдієвішим способом реформування власності, розвитком соціального прошарку реальних власників підприємств, що особисто заінтересовані у формуванні ринкових відносин, постійному підвищенні ефективності виробництва і збільшенні одержуваного прибутку. Головну мету приватизації можна визначити як передачу недостатньо ефективних державних підприємств реальним власникам, які виявлятимуть заінтересованість у підвищенні ефективності своєї підприємницької діяльності та конкурентоспроможності продукції на національному й світовому ринках.

В Україні приватизаційний процес реально розпочався з так званої малої приватизації, здійснюваної як через продаж приватним власникам державних підприємств, так і через оренду з наступним викупом цих об'єктів безпосередньо їхніми працівниками. Проте визначальний вплив на результати господарювання справляє так звана велика приватизація державних підприємств: корпоратизація, акціонування, створення холдингових компаній тощо.

Корпоратизація означає процес перетворення у відкриті акціонерні товариства державних підприємств, створення закритих акціонерних товариств, певна частка статутного фонду яких належить державі, виробничих і науково-виробничих об'єднань, підприємств зі змішаною формою власності, в яких є державне майно. Мета її полягає у реформуванні управління державним сектором економіки та підготовці до приватизації. Корпоратизація здійснюється за трьома основними напрямками: перший - перетворення державних підприємств у відкриті акціонерні товариства (ВАТ) в процесі їхньої приватизації; другий - процес реформування закритих акціонерних товариств, виробничих науково-виробничих об'єднань у ВАТ органами, уповноваженими управляти майном державних підприємств; третій - створення ВАТ на базі державних підприємств та їхніх структурних підрозділів, переданих в оренду, а також підприємств зі змішаною формою власності. Особливістю організаційної структури управління корпоратизованим підприємством є функціонування спостережної ради, що здійснює контроль за діяльністю управління ВАТ з метою захисту інтересів держави й акціонерів [4].

Акціонування підприємств охоплює комплекс заходів, пов'язаних із процесом трансформування цілісних майнових комплексів з державної в акціонерну форму власності, передачею господарських функцій від держави акціонерним товариствам як безпосереднім

товаровиробникам. Процеси приватизації в Україні справили відчутний вплив на функціонування підприємств харчової промисловості. Нові економічні умови формування ринкових відносин в перехідний період призвели до того, що значна частина вітчизняних суб'єктів господарювання стали неконкурентоспроможними. Диспропорції всередині підприємства, прорахунки в стратегічних планах, зменшення державного замовлення на продукцію змусили підприємства харчової галузі здебільшого самотужки долати труднощі. І, як результат, на ринку змогли залишитися тільки фінансово міцні господарюючі суб'єкти, які правильно визначили стратегію свого розвитку.

Вирішальну роль в забезпеченні ефективного функціонування підприємств харчової промисловості в післяприватизаційний період повинна відіграти держава. За умов обмежених фінансових ресурсів держави, а також дивлячись на те, що більшість переробних підприємств перебувають у колективній власності, яка виключає їх пряме бюджетне інвестування, потрібно знайти ефективний спосіб державного впливу та протекціонізму. Насамперед це повинна бути податкова політика, яка б реально стимулювала виробничий процес, структурні, інноваційні перетворення в харчовій галузі. До основних складових такої політики можна віднести наступне: встановлення податкових пільг на інвестиції, які направляються на оновлення техніко-технологічного потенціалу підприємств; тимчасові звільнення від сплати податку на прибуток доходів, які використовують для модернізації виробництва; запровадження диференційованого оподаткування продукції залежно від обсягів її виробництва та конкурентоспроможності.

Для забезпечення регулювання інноваційної діяльності роль і функції держави повинні суттєво розширитися й охоплювати подальшу розбудову та удосконалення нормативно-законодавчої бази, розроблення інноваційних програм і проектів, прискорення формування інноваційної інфраструктури. Потрібно сформувати і запровадити взаємозв'язану систему протекціоністських і ринкових механізмів для підтримки і стимулювання підприємств, які реалізують програми переходу на інноваційно-технологічну модель розвитку.

Цілі та пріоритети розвитку вітчизняних харчових підприємств в ринковому середовищі залежать від економічних умов, в яких вони функціонують. У фазі кризи необхідно прагнути стабілізації їхнього фінансово-економічного стану, тому першочергового значення набуває підтримка платоспроможності підприємств, а вже потім стратегія максимізації прибутку. В умовах нестабільного ринкового середовища стратегічною метою діяльності таких підприємств повинно бути забезпечення стійких позицій на ринку продукції харчової промисловості.

Вагомий вплив на ефективний розвиток підприємств харчової промисловості має налагоджена система менеджменту. Система управління може істотно впливати на ефективність підприємницької діяльності лише тоді, коли її належним чином адаптовано до ринкових умов господарювання. Проте організаційні структури управління, що формувалися протягом десятиліть, були здатні обслуговувати командно-адміністративну економіку на рівні первинної ланки народного господарства. Загальною їхньою вадою була відірваність від вимог ринку, відсутність аналітичних і маркетингових служб.

У зв'язку з цим діючі системи управління підприємствами і корпораціями мають бути реструктуризовані у напрямку максимально можливого наближення до сучасних вимог ринкової економіки. Вдосконалення структури управління новими організаційно-господарськими утвореннями має передбачати створення в них відділів аналізу і аудиту, маркетингових досліджень та зовнішньоекономічних зв'язків. овоцвореним управлінням аналізу і аудиту варто зосереджувати свої ділові зусилля на:

- постійному моніторингу руху матеріальних ресурсів, фінансових коштів та результатів діяльності;
- аналітичній оцінці використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів;
- виявленні й аналізі кінцевих фінансово-економічних та виробничих результатів підприємницької діяльності з метою узагальнення і поширення передового досвіду господарювання;

- вивченні зарубіжного досвіду стратегічного та поточного управління підприємництвом, діяльності окремих його елементів та ланок, які варто запозичити для вдосконалення власної системи господарювання;

- систематичному здійсненні аудиторських послуг для окремих первинних структурних ланок чи підприємства в цілому.

Управління маркетингових досліджень та зовнішньоекономічних зв'язків підприємства мало б виконувати такі основні функції:

- безперервний ситуаційний аналіз стану ринку, його сегментацію та визначення споживацького попиту на власну продукцію;

- ретельне вивчення основних конкурентів, визначення їх ринкових переваг і слабких сторін з метою формування власної гнучкої підприємницької стратегії і тактики;

- вибір методів ціноутворення, враховуючи стратегію підприємницької діяльності, рівень якості та конкурентоспроможності пропонованих товарів;

- розробка чіткої системи післяпродажного технічного обслуговування продукції, купленої і споживаної клієнтами, нагромадження інформації, необхідної для подальшого підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку;

- організація і здійснення ефективної реклами, просування товарів на ринок; участь корпорації в міжнародних виставках і ярмарках, матеріальне стимулювання клієнтів;

- постійний пошук нових партнерів та іноземних інвесторів для спільної підприємницької діяльності; укладення взаємовигідних торговельних угод; розробка і реалізація високоефективних міждержавних інноваційних та інших проєктів.

Таким чином, ефективний розвиток підприємств харчової промисловості в післяприватизаційний період можливий тільки при сприятливій державній економічній політиці, а також за умови правильного вибору фінансово-господарської стратегії самим підприємством.

Література:

1. Дейнеко Л.В. Розвиток харчової промисловості України в умовах ринкових перетворень: проблеми теорії і практики. – К.: Знання, 1999. – 331с.
2. Заїнчковський А.І. Економіка, організація, та управління підприємствами харчової промисловості України // Наукові праці НУХТ. – 2006. - №18. – С.68-72.
3. Лисецький А.С. Продовольча безпека України: теорія, методологія, емпіричний аналіз. - К.: Оріяни, 2005. - 374 с.
4. Проценко В.О. Організація корпоративних форм господарювання як фактор зростання економічної ефективності сільськогосподарського виробництва // Економіка АПК. - 2003. - № 10. – С. 1 - 17.

УДК 65.012.7 (477)

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА ТА ФОРМУВАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Чорний О.О.

Запорізька державна інженерна академія

Розгляд кризь призму вимог, які пропонуються зовнішніми аудиторями, не є достатнім для удосконалення контрольного середовища підприємства та формування на цій основі передумов оптимізації системи внутрішнього контролю. Окрім того, рівень розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, ступінь усупільнення виробництва взагалі не підлягають розгляду. Вони є категоріями макроекономіки, глобальними, впливовими на усі без винятку сторони життя, умовами життєдіяльності суспільства. Їх макроекономічна